HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מסורת הש"ס

א) [בכורות לב.], ב) [לקמן לד.], ג) [פסחים כה: וש"נ], ד) בכורות כה. נ: ב"מ נז. קדושין יא: מעילה יד: תמורה כז:, ה) [בכורות כה. מעילה יד:], ו) [קדושין סט. גיטין סה.], ז) [נדרים יג. ע"ש], ח) [ויקרא כז], ט) [דף כה:], י) [לקמן לב:], יא) [דברים כג],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מה למדנו וכו' אחוזתו אחוזתו שלו: (ב) ד"ה סבר וכו' במתני' בסמוך מתקדיש ולא תקדיש:

מוסף רש"י

לך יהיה. ברשות כהן הן כאשר ממונו (בכורות לב.). מה תלמוד לומר. כשדה החרם, מה בא שדה החרם ללמד על שדה היוצאת לכהנים ביובל (לקמן לד.). שדה חרמו. שדה שהחרים ישראל והגיע לחלקו (שם). הואיל ויוצאה לכהנים. אם לא יגאלנה, שהרי היא שלו כשדה אחוזה ועכשיו הרי היא תחת ידי כו' (שם). בשל אחרים אני זוכה. אם היה שדה אחוזת ישראל יוצאה לכהנים ביובל היה לי חלק בה (שם). מה שדה אחוזה של ישראל. אם גאלה כהן מיד הקדש יוצאה מידו ביובל ומתחלקת לכל אחיו הכהנים, כדאמר באידך פירקא בפרק אין מקדישין (לעיל כה:) אף זו כו' (לקמן לד.). שחיללו על שוה פרוטה מחולל. דאין אונאה להקדש, דכתיב איש את אחיו, ואשמועינן שמואל דכי היכי דאימעיט מאונאה אימעיט נמי מביטול מקח (קדושין יא:) כדאמרן

עין משפט נר מצוה

כב א מיי' פ"ו מהלכות ערכין הלכה ד:

כג ב מיי' (פ"ד שם הלכה כג) [פ"ו שם הלכה ו]:

ג [מיי' פ"ח שם הל"ח וברא"ד ולח"מ]:

כד ד מיי' שם פ"ז הלכה ח [וברב אלפס ע"ז פרק א דף שלג]:

כה ה ו מיי' שם פ"ח הלכה י [טוש"ע י"ד סימן רנד סעיף ו]:

כו ז מיי' שם פ"ו הלכה א ועי' בכ"מ וברש"ק שהאריך:

כז ח מיי' פ"י מהלכות שמטה הלכה ט [ופ"א מהל' עבדים הל"י טוש"ע י"ד סי' רסז סעי' יד]:

ט י מיי' הל' שמיטה שם:

כ מיי' שם [ופ"י מהל' ע"ז הל"ו ופי"ד מהל' איסורי ביאה הל"ח]:

כח ל מיי' פ"ד מהלכות תמורה הלכה יא:

כט מ מיי' פ"א מהלכות בכורות הלכה ד:

תורה אור השלם

1. אַךְ כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרִם אִישׁ לַיְיָ מִכָּל אֲשֶׁר לוֹ מֵאָדָם וּבְהֵמָה וּמִשְּׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמָּכֵר וְלֹא יִגָּאֵל כָּל חֵרֶם קֹדֶשׁ

גמרא

גמ' תנו רבנן א) חרמי כהנים אין להן פדיון ונותנין לכהן א) חרמים כל זמן שהן בבית בעלים הרי הן כהקדש לכל דבריהן שנאמר [1] כל חרם [א] בישראל קדש קדשים הוא לה' נתנן לכהן הרי הן לכל דבריהן כחולין שנאמר [2] כל חרם בישראל לך יהיה: ר' יהודה בן בתירא אומר סתם חרמים לבדק הבית כו': בשלמא רבנן כדקא מפרשי טעמייהו וטעמא דרבי יהודה בן בתירא אלא רבי יהודה בן בתירא האי כשדה החרם מאי עביד ליה מיבעיא ליה לכדתניא [3] כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו ב) מה תלמוד לומר מנין ב) לכהן שהקדיש שדה חרמו שלא יאמר הואיל ויוצאה לכהנים והרי היא תחת ידי תהא שלי ודין הוא בשל אחרים אני זוכה בשל עצמי לא כל שכן ת"ל כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו וכי מה למדנו משדה חרם מעתה ג) הרי זה בא ללמד ונמצא למד מקיש שדה חרמו לשדה אחוזה של ישראל מה שדה אחוזה של ישראל יוצאה מתחת ידו ומתחלקת לכהנים אף שדה חרמו יוצאה מתחת ידו ומתחלקת לאחיו הכהנים ואידך מחרם החרם ואידך חרם החרם לא משמע ליה ורבי יהודה בן בתירא דחל על קדשי קדשים ועל קדשים קלים מנא ליה סבר ליה כרבי ישמעאל: אמר רב הלכה כרבי יהודה בן בתירא ורב שביק רבנן ועביד כרבי יהודה בן בתירא ברייתא איפכא תניא שביק מתני' ועביד כברייתא רב מתני' נמי איפכא תני מאי חזית דאפכת מתניתין מקמי ברייתא נפיך ברייתא מקמי מתני' רב גמריה גמיר אי הכי כרבי יהודה בן בתירא כרבנן מיבעי ליה הכי קאמר למאי דאפכיתו ותניתו [ב] הלכה כרבי יהודה בן בתירא ההוא גברא דאחרמינהו לנכסיה בפומבדיתא אתא לקמיה דרב יהודה אמר ליה ג) שקול ארבעה זוזי ואחיל עלייהו ושדינהו בנהרא ולישתרו לך אלמא קסבר סתם חרמים לבדק הבית כמאן כשמואל ד) דאמר ד) הקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה מחולל ה) איתמר דאמר שמואל שחיללו לכתחלה מי אמר הני מילי בזמן שבית המקדש קיים [ג] דאיכא פסידא ה) אבל בזמן הזה אפי' לכתחלה אי הכי ו) אפי' פרוטה נמי פרסומי מלתא אמר עולא אי הואי התם הוה יהיבנא כולהו לכהנים אלמא קסבר עולא ז) סתם חרמים לכהנים מיתיבי ו) ח) אין עבד עברי נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג שנאמר [4] עד שנת היובל יעבוד עמך ואין ט) שדה [ד] החרם נוהגת אלא בזמן שהיובל נוהג שנאמר [5] ויצא ביובל ושב לאחוזתו [ה] י) אין בתי ערי חומה נוהגין אלא בזמן שהיובל נוהג שנאמר [6] לא יצא ביובל ר"ש בן יוחי אומר אין שדה חרמין נוהגין אלא בזמן שהיובל נוהג שנאמר והיה השדה בצאתו ביובל קודש לה' כשדה החרם ר"ש בן אלעזר אומר כ) אין גר תושב נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג אמר רב ביבי מ"ט אתיא טוב טוב כתיב הכא [7] כי טוב לו עמך וכתיב התם [8] בטוב לו לא תוננו לא קשיא הא במקרקעי הא במטלטלי והא מעשה דפומבדיתא במקרקעי נמי הוה מקרקעי דחוצה לארץ כמטלטלי דארץ ישראל דמי: **מתני'** רבי ישמעאל אומר כתוב אחד אומר תקדיש וכתוב אחד אומר [ו] לא יקדיש א"א לומר תקדיש שהרי כבר נאמר לא יקדיש א"א לומר לא יקדיש שהרי כבר נאמר תקדיש הא כיצד מקדישו אתה הקדש עלוי ואי אתה ל) מקדישו הקדש מזבח: **גמ'** ורבנן [9] אל תקדיש מיבעי ליה ללאו תקדיש מיבעי ליה לכדתניא ז) מנין מ) לנולד בכור בעדרו שמצוה להקדישו שנאמר [10] הזכר תקדיש ורבי ישמעאל אי לא מקדיש ליה לא קדוש קדושתו מרחם [ז] הוה וכיון דכי לא מקדיש ליה קדוש לא צריך [ח] לאקדושיה:

הדרן עלך המקדיש שדהו

רש"י

הרי הן כחולין. כאשר ממונו של כהן: בשלמא רבנן. דמתניתין מפרשי [ט] טעמא וקרא דרבי יהודה כדקתני א"כ למה נאמר כל חרם כו': שהקדיש שדה חרמו. שדה שהחרים ישראל והגיע לחלק כהן [י] שדה שלא יאמר הואיל וכשיגיע יובל אם לא אפדנה אני מיד גזבר ויגאלנה אחר תתחלק לכהנים ביובל כדין מקדיש שדה אחוזה דהא שדה חרם לגבי כהן אחוזה היא כדכתיב כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו א) ועכשיו שאני מוחזק בה תהא שלי שהרי דין הוא בשל אחרים אני זוכה אם היה ישראל מקדיש שדה אחוזתו כשיגיע יובל תתחלק לי בשל עצמי לא כל שכן: תלמוד לומר כשדה החרם כו'. [יא] דהאי קרא במקדיש שדה אחוזה כתיב: מה למדנו משדה החרם. על שדה אחוזה כו' מה שדה אחוזה שהקדיש ישראל וגאלה אחד מן הכהנים תצא מידו ביובל ותתחלק לכל בני המשמר כדאמר בפירקין דלעיל ט) אחוזתו א) שלו ואין זו שלו אף שדה חרמו כו': סבר לה כרבי ישמעאל. דמפיק לה במתניתין ב) [יב] מיקדיש ואל תקדיש: הלכה כר' יהודה בן בתירא. דסתם חרמים לבדק הבית: ברייתא איפכא תניא. דרבנן אמרי לבדק הבית ורבי יהודה לכהנים: רב גמריה גמיר. מרביה דרביה אגמריה דמתני' משבשתא היא: ושדינהו. לד' זוזי בנהרא דהקדש הן לבדק הבית דאי לכהן לית להו פדיון ולכהן בעי מיתבינהו: בזמן הזה. דליכא בית וליכא פסידא אלא איסורא הוא [יג] דרביעא עלייהו אפילו לכתחלה נמי: אין עבד עברי נוהג. דאינו נמכר בזמן הזה: ואין שדה אחוזה. דין שדה אחוזה שתהא נגאלת בגירוע אלא אם ירצה הלוקח להחזירה לו בדמים שירצה מחזיר ואם לאו אין כופין אותו וכן דין מקדיש שדה אחוזה בזמן הבית ואין היובל נוהג כגון משגלו שבט ראובן וגד שבטלו היובלות י) אין נגאלת אלא בשויה: אין בתי ערי חומה נוהגין. דלא כייפינן ליה ללוקח אם בא מוכר לגאלה אפילו בתוך שנה: אין גר תושב נוהג. שיהא ישראל מצווה להחיותו. גר תושב שקיבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים ואוכל נבילות: כתיב. בעבד עברי כי טוב לו עמך וכתיב בגר תושב יא) עמך ישב וגו' דלא תסגיר עבד אל אדוניו בגר תושב משתעי דהכי מוקמינן לה במסכת גיטין בפ' השולח גט (דף מה.) וכתיב בתריה עמך ישב בקרבך וגו'. מכל מקום לתרוייהו קשיא דקתני אין שדה חרמים נוהג אלא בזמן יובל: מקרקעי. אין נוהגין כדכתיב בצאתו ביובל כשדה החרם: **מתני'** כתוב אחד אומר תקדיש. גבי בכור דכתיב כל הבכור [וגו'] תקדיש (דברים טו): וכתוב אחד אומר [יד] לא יקדיש. אך בכור אשר יבוכר לה' בבהמה לא יקדיש איש אותו וגו' (ויקרא כז): הקדש עילוי. להעלותו בדמים ויתן טובת הנאתו לכהן: ואי אתה מקדישו הקדש מזבח. שיהא שם זבח אחר חל עליו: **גמ'** ורבנן. דנפקא להו הך דרשא (לעיל כח:) מכל חרם קדש קדשים [ויקרא כז]: אל תקדיש מיבעי ליה ללאו. שאם מתפיסו לשם זבח אחר עובר בלאו: שמצוה להקדישו. לשם בכור ואף על פי שהוא קדוש מאליו: ורבי ישמעאל. אמר לך אי לא מקדיש ליה לא קדיש בתמיה: לא צריך לאקדושיה. ולית ליה לרבי ישמעאל הך דרשא:

הדרן עלך המקדיש שדהו

תוספות

שקול ד' זוזי ואחיל עלייהו ושדינהו בנהרא ולישתרי לך. ואם תאמר והא אמר בפרק קמא דע"ז (דף יג. ושם) אין מקדישין ואין מחרימין ואין מעריכין בזמן הזה ואם הקדיש והחרים והעריך בהמה תעקר פירות וכלים ירקבו והכא בזמן הזה איירי כדמסיק הכא ואמאי לא אמרי' ירקבו וי"ל דדוקא במטלטלין קאמר דירקבו דלא אתי בהו לידי תקלה אם ממתינים עד שירקבו והכא במקרקעי איירי דאם ימתין [טו] (לאו) אתי לידי תקלה והכי נמי איתא בסמוך דאמר והא מעשה דפומבדיתא מקרקעי היה: הקדש עלוי. פי' להעלותו בדמים ליתן טובת הנאה לכהן:

הדרן עלך המקדיש שדהו